

Jeugdautoriteit
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

070 - 340 68 88
Jeugdautoriteit.nl

Inlichtingen bij
D. Wille
Afdelingshoofd Strategie, Beleid
en Organisatie

+31 (0)6 – 21 86 69 67
d.wille@jeugdautoriteit.nl

Aan:
Staatssecretaris van VWS, dhr. M. van Ooijen
Minister voor Rechtsbescherming, dhr. F. Weerwind

Cc:
Directeur Jeugd, mw. M. A. Kleiboer
Directeur Jeugd, Familie en Aanpak criminaliteit, mw. E. Van Amelsfort

Datum 29 juni 2022
Onderwerp Aanbiedingsbrief onderzoek regiovisies

Geachte heren van Ooijen en Weerwind,

Hierbij bied ik u ons onderzoeksrapport aan naar de regiovisies binnen de jeugdhulp. Het onderzoek heeft een aantal praktische inzichten opgeleverd die kunnen helpen om de regionale samenwerking te verbeteren.

Aanleiding

In juni 2020 heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een resolutie aangenomen met betrekking tot een Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). Deze NvO houdt onder andere in dat gemeenten in regionaal verband een regiovisie opstellen voor de jeugdhulp, die aangeeft hoe gemeenten de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulpfuncties borgen en wat de gewenste ontwikkeling van het zorglandschap is. In de NvO staat een aantal eisen opgenomen waaraan de regiovisie moet voldoen. Twee jaar na aanneming van de resolutie hebben wij onderzocht of regio's uitvoering hebben gegeven aan de afspraak om een regiovisie op te stellen en of die regiovisies ook inhoudelijk voldoen aan de eisen die in de NvO zijn geformuleerd. Daarnaast hebben we de visies getoetst aan de transformatiedoelstellingen in de Jeugdwet.

Resultaten

Uit het onderzoek is gebleken dat circa twee derde van alle 42 jeugdzorgregio's een regiovisie ontwikkeld heeft. Een deel van de overige regio's verwacht binnen een jaar alsnog een regiovisie vast te stellen. Van de aanwezige regiovisies voldoet 75% aan de NvO. Ruim de helft van de getoetste regiovisies is tot stand gekomen in participatie met de stakeholders. Zo'n 60% van de regio's met een regiovisie gaf aan dat het vaststellen ervan heeft bijgedragen aan een betere samenwerking en relatie (met elkaar, maar ook met aanbieders).

In de meeste visies wordt aandacht besteed aan de transformatiedoelen uit de Jeugdwet. Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden komen in bijna alle regiovisies aan de orde. Ruimte voor professionals en de regeldruk verminderen, komen het minst terug in de visies.

Reflectie en aanbevelingen

Door de NvO is de samenwerking in veel regio's versterkt en inhoudelijk verdiept. Wel zien we op bepaalde onderdelen nog ruimte voor verbetering. In het onderzoek is daarom een aantal aanbevelingen geformuleerd voor het verbeteren van de regionale samenwerking. Een deel van de aanbevelingen is gericht aan de regio's, het andere deel aan het Rijk en de regio's en het Rijk gezamenlijk. In deze aanbiedingsbrief lichten we graag deze laatste uit.

Aanbeveling aan de Rijksoverheid

Geef regio's voldoende ruimte om hun governance in te richten, het vergt veel maatwerk

In het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' zijn verschillende aanpassingen van de Jeugdwet opgenomen die zich richten op het verbeteren van de (boven) regionale samenwerking tussen gemeenten. In het voorstel worden gemeenten onder andere verplicht om een gemeenschappelijke regeling te treffen die verantwoordelijk wordt voor de inkoop van specialistische zorg op regionaal niveau.

Het onderzoek laat een diversiteit aan samenwerkingsvormen zien. Per regio verschilt welke oplossing werkt. Regio's moeten daarom voldoende ruimte kunnen houden voor hun eigen keuzes ten aanzien van de governance. Een gemeenschappelijke regeling is ons inziens niet de enige manier hoe stabiele en robuuste samenwerking vorm kan krijgen; dat kunnen ook andere vormen van regionale samenwerking zijn dan nu in het voorstel van bovengenoemde wet zijn opgenomen.

Aanbevelingen aan de regio's en de Rijksoverheid gezamenlijk

1. Regionalisering vraagt maatwerk vanuit belang van gemeenten én jeugdhulpaanbieders
De grote diversiteit in het karakter van de regio's beperkt de toepasbaarheid van standaardoplossingen of maatstaven waar alle regio's aan moeten voldoen. Uniforme landelijke uitgangspunten voor de indeling van de regio's kunnen daardoor in de verschillende regio's een heel verschillend effect hebben. Regionalisering vraagt om een genuanceerde benadering en maatwerk. Daarbij moet zowel rekening worden gehouden met de belangen van de gemeenten in de regio als met die van aanbieders. Met name stabiliteit in de samenstelling van de regio is van groot belang. In een stabiele regio kan meer aandacht uitgaan naar de jeugdhulp zelf, in plaats van naar veranderingen en hun bijkomende (administratieve) lasten. Nieuwe wetgeving zou hier rekening mee moeten houden.
2. Zet sterker in op reductie van administratieve lasten en gebruik cafetariamodel
De oproepen vanuit het jeugdhulpveld tot schaalvergroting en uniformering zijn voor een groot deel ingegeven door de wens van vermindering van administratieve lasten. Hier valt volgens ons nog het nodige in te winnen. Uit de toetsing van de regiovisies komt naar voren dat de transformatiedoelstelling 'vermindering van regeldruk' in weinig regiovisies aandacht krijgt. Vermindering van administratieve lasten en overeenkomstigheid waar dat mogelijk is, moet daarom worden bevorderd. Het breder toepassen van vormen van een cafetariamodel zou hiervoor uitkomst kunnen bieden. Deze aanbeveling komt grotendeels overeen met de zesde afspraak uit de NvO.

Met vriendelijke groet,

Dr. Kees van Nieuwamerongen
Directeur- bestuurder Jeugdautoriteit